

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Дорожньо-будівельний факультет
Кафедра екології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

 Анжеліка Батракова

« » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>ОК 22 «Оцінка впливу на довкілля»</u> <small>(назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)</small>
статус дисципліни	<u>обов'язкова</u>
рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> <small>(перший (бакалаврський) / другий (магістерський) / третій (освітньо-науковий))</small>
в галузі знань	<u>10 Природничі науки</u> <small>(шифр і назва галузі знань)</small>
спеціальності	<u>101 Екологія</u> <small>(шифр і назва спеціальності)</small>
за освітньою програмою	<u>Екологія та охорона навколишнього середовища</u> <small>(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)</small>
мова навчання	<u>державна</u> <small>(мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)</small>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає підготовці фахівців до рішення професійних завдань в галузі охорони довкілля, що ґрунтується на міжгалузевому екологічному дослідженні, аналізі та оцінці передпроектних, проектних матеріалів чи об'єктів, реалізація і дія яких може негативно впливати або впливає на стан навколишнього середовища та здоров'я людей.

2. Передумови для вивчення освітнього компоненту: дисципліна вивчається після засвоєння освітніх компонент ОК19 «Процеси пилогазовловлювання», ОК20 «Моделювання та прогнозування стану довкілля», ОК21 «Моніторинг довкілля».

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів / год.	5 кредити / 150 годин	5 кредити / 150 годин
Семестр викладання дисципліни	6	6
Розподіл часу за навчальним планом:		
– лекції, год.	32	6
– практичні (семінарські) заняття, год.	-	-
– лабораторні заняття, год.	32	4
– самостійна робота, год.	41	95
– курсовий проєкт, год.	-	-
– курсова робота, год.	-	-
– розрахунково-графічна робота (контрольна робота), год.	15	15
– підготовка та складання екзамену, год.	30	30
Підсумковий контроль (залік або екзамен)	екзамен	екзамен

4. Компетентності

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні):

- ФК 5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.
- ФК 10. Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.

5. Очікувані результати навчання з дисципліни. Вивчення дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» забезпечує формування сукупності таких програмних результатів навчання, котрі полягають у вмінні:

- РН9. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.
- РН18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

6 Методи навчання:

- МН1 – словесний метод (лекція);
- МН2 – практичний метод (лабораторні заняття);
- МН3 – наочний методи (метод ілюстрацій, демонстрацій);
- МН4 – робота з літературою (навчально-методичною, науковою, нормативною літературою, робота з підручниками і посібниками, пошук інформації за завданням;)
- МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні та мультимедійні);
- МН6 – самостійна робота.

7. Критерії оцінювання результатів навчання.

7.1 Система оцінювання та вимоги – весняний семестр, форма підсумкового контролю – екзамен

Поточна успішність

1. Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою 100-бальної шкали згідно з Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНАДУ. Результати оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти заносяться у журнал обліку академічної успішності. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення лабораторної роботи.

2. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як сума балів за:

- складання стандартизованих тестів, усне опитування, відвідування занять та активність комунікації на них;

- виконання завдань, передбачених практичними заняттями.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, наведений у таблиці 7.1.

Таблиця 7.1 – Розподіл балів за темами при визначенні підсумкового балу за поточну діяльність

Поточний контроль								Екзаменаційний контроль	Разом за дисципліну
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	60	100
5	5	5	5	5	5	5	5		

Підсумкове оцінювання у формі екзамену (6 семестр):

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії після закінчення всіх аудиторних занять

2 До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом з дисципліни:

- були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, семінари, практичні);

- своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття;

- набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не менше 36 балів, що відповідає за національною шкалою «3»);

3. Результат навчання оцінюється за п'ятибальною шкалою згідно з таблицею 7.2.

Таблиця 7.2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 90 балів до 100 балів	відмінно
від 80 балів до 89 балів	добре
від 75 балів до 79 балів	
від 60 балів до 74 балів	задовільно
від 0 балів до 59 балів	незадовільно

8. Засоби діагностики результатів навчання. Залікові/екзаменаційні білети, які складаються з двох теоретичних питань та однієї задачі, РГР та звіт з практичних робіт. Для поточного контролю знань здобувачів можуть застосовуватись стандартизовані тести. Методами демонстрування результатів навчання є індивідуальне/групове (командне) звітування щодо виконаних практичних робіт та РГР або презентація відповідних результатів.

9. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
1	ЛК Формування системи управління якістю навколишнього середовища	4	2	[1, 6, 12]
	СР Основні підходи та методи оцінки впливу на довкілля	6	10	
2	ЛК Роль і місце екологічної експертизи в системі державного управління	4	2	[1, 2, 3, 7]
	ЛР Визначення фонових концентрацій речовин, що нормуються, у природних водних об'єктах	6	2	
	СР Порядок організації та проведення екологічної експертизи	7	10	
3	ЛК Правові форми екологічної експертизи	4	2	[1, 2, 3, 7]
	ЛР Оцінювання фонових стану річки	4	2	
	СР Розробка розділу "Оцінка впливу на навколишнє середовище"	6	10	
4	ЛК Порядок організації та проведення екологічної експертизи	4	-	[1, 2, 5, 9]
	ЛР Розрахунок фактичних концентрацій речовин у стічній воді	4	-	
	СР Нормування вмісту забруднюючих речовин у довкіллі	6	13	
5	ЛК Принципи організації та проведення ОВНС	4	-	[1, 2, 9, 10]
	ЛР Вплив гідравлічних характеристик потоку і параметрів випусків стічних вод на кратність розбавлення	6	-	
	СР Екологічна безпека при поводженні з відходами	4	13	
6	ЛК Співвідношення ОВНС та екологічної експертизи. Проектна та позапроектна експертиза	2	-	[1, 4- 6]
	СР Експертиза стандартів	4	13	
7	ЛК Запровадження екологічного аудиту в Україні	2	-	[1, 4- 6]
	СР Вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище	4	13	
8	ЛК Нормування вмісту забруднюючих речовин в довкіллі	8	-	[1, 2, 5, 9]
	ЛР Визначення допустимих концентрацій та величини гранично-допустимого скиду забруднюючих речовин в стічних водах підприємства	6	-	
	ЛР Характеристика основних учасників водогосподарського комплексу басейну	6	-	
	СР Соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів	4	13	
Разом	ЛК	32	6	
	ЛР	32	4	
	СР	41	95	
	РГР	15	15	
	Екзамен	30	30	

10. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять.

Розрахунково-графічна робота (РГР) на тему “Процедура екологічної експертизи стану атмосфери та дотримання норм викидів промислових підприємств” (за варіантами вихідної інформації).

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення. Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання персональних комп'ютерів.

Визнання результатів неформальної та інформальної освіти

Визнання результатів неформального та (або) інформального навчання здобувача передбачає виконання таких процедур, як: подання здобувачем заяви щодо визнання (не пізніше як протягом перших 10 робочих днів від початку семестру вивчення дисципліни); ідентифікацію задекларованих здобувачем у письмовій формі результатів неформального та (або) інформального навчання; оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача; прийняття рішення про визнання та зарахування здобувачу всіх чи частини результатів навчання за дисципліною або відмову у визнанні. Порядок реалізації цих процедур регламентується СТВНЗ 83.1-02:2022 «Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти».

12. Рекомендовані джерела інформації

1. Вальтер Г.А. Оцінка впливу на довкілля. Конспект лекцій, ХНАДУ, 2021, 116 с.
2. Вальтер Г.А. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля», ХНАДУ, 2021, 32 с.
3. Про оцінку впливу на довкілля [Електронний ресурс] : Закон України від 13 травня 2022 р. № 2059-VIII. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>, вільний (дата звернення : 26.01.2023).
4. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля : Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text>.
5. Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля : Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 1010.
6. Оцінка впливу на довкілля: міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи [Електронний ресурс] / С. Вихрист, Є. Єндрюшка, Н. Мікуліч та ін. – Київ, 2018. – 141 с.

7. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.

8. Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mepr.gov.ua/news/34766.html>.

9. Нормативні та практичні аспекти виконання оцінки впливу на навколишнє середовище / Під ред. В.О. Тихого. – Київ, 2020.

10. ДБН В.2.5-75:2013. Зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВОНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=25521, вільний (дата звернення : 15.12.2022). – Назва з екрана.

11. Екологізація виробництва та зелені технології: Курс лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. всіх спеціальностей всіх освітніх програм / Н. С. Ремез, А.О. Дичко, Т. В. Гребенюк, В. О. Броницький. – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 209 с.

Інформаційні джерела

1. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>.

2. Directive 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment [Electronic resource]. – Access mode : https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_Directive_informal.pdf.

3. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/environment/eia/eialegalcontext.htm.71>

4. Протокол про Стратегічну екологічну оцінку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text.

5. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text.

6. <https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=787> Дистанційний курс з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля».

Розробник:

доцент кафедри Екології, к.б.н., доц.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Галина ВАЛЬТЕР
(прізвище та ініціали)

«26» серпня 2024 року

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри
Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

